

В. В. Бонарев,
к. е. н., асистент кафедри обліку, аналізу й аудиту,
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-3464-0546>

DOI: 10.32702/2306-6814.2023.11.52

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ДЕРЖАВНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ

V. Bonarev,
PhD in Economics, assistant of the Department of Accounting,
Analysis and Audit, Chernivtsi National University named after Yury Fed'kovich

THEORETICAL AND METHODOLOGICAL FUNDAMENTALS OF ACCOUNTING IN THE
ACTIVITIES OF ENTITIES OF THE PUBLIC SECTOR OF THE ECONOMY

У статті досліджено сутність категорії "суб'єкт державного сектору" та "бюджетна установа". Визначено специфічні особливості бюджетного обліку, а також розглянуто підходи авторів до виокремлення мети ведення бюджетного обліку. Згруповано думки вчених щодо предмету бухгалтерського обліку в установах державного сектору. Висвітлено загальні (інформаційну; контрольну; аналітичну) та специфічні (нагляду за рухом грошових потоків; відображення; узагальнення; управління процесом планування та виконання бюджету) функції, які виконує облік у бюджетній сфері. З'ясовано принципи ведення обліку та користувачів (зовнішніх та внутрішніх) облікової інформації в установах державного сектору. Визначено значення, роль та місце бухгалтерського обліку в установах державного сектору економіки, що сприяє поліпшенню фінансово-господарської діяльності та використовується як інструмент контролю за виконанням бюджетного законодавства.

The article examines the essence of the category "state sector entity" and "budget institution". The specific features of the activities of institutions in the public sector and implementation of budget accounting are determined, and the authors' approaches to distinguishing the purpose of budget accounting are also considered. The main tasks of accounting in institutions of the state sector of the economy are highlighted. The opinions of scientists on the subject of accounting are grouped and objects in public sector institutions are identified. Within the scope of the accounting of the execution of the estimate as a component of the national accounting system, such element of the accounting method in public sector institutions are distinguished as: documentation, inventory, assessment, calculation, accounts, double entry, balance sheet, reporting. Covered general (informational, control, analytical) and specific (monitoring of the movement of cash flows; display; generalization; management of the planning process and implementation of the budget) functions, which performs accounting in the budgetary sphere. The principles of accounting of institutions in

the public sector determined by the practice of activity of institutions have been clarified, namely: full coverage; autonomy; sequences; continuity; accrual and matching of income and expenses; the predominance of essence over form; a single monetary unit; legality; certainty; date of operation; acceptability of the incoming balance; materiality; relevance; openness; timeliness; consolidation. It was found that users of accounting information in public sector institutions are divided into internal and external. It was determined that accounting in the budget sphere is a tool that enables management of the budget execution process, promotes compliance with financial discipline and plays a role in budget planning. It is noted that the role and place of accounting in institutions of the public sector of the economy contributes to the improvement of financial and economic activity and is used as a tool for monitoring the implementation of budget legislation. It was also found that the role of accounting in the general public administration sector is identified at the mega-economic, macroeconomic and micro-economic levels.

Ключові слова: облік, система обліку, установа державного сектору економіки, бюджетна установа, бюджетний облік.

Key words: accounting, accounting system, institution of the state sector of the economy, budgetary institution, budgetary accounting.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Органи державної влади, органи місцевого самоврядування, а також організації, створені ними для здійснення управлінських, соціально-культурних, науково-технічних або інших функцій некомерційного характеру є невід'ємною складовою частиною розвитку економіки країни, забезпечення добробуту і захисту її населення та організації надання різноманітних суспільних благ. Оскільки такі заклади функціонують на відмінних від прибуткових організацій засадах, не генеруючи прибутку, а за рахунок коштів державного, місцевого бюджету, або за визначених обставин із позабюджетного фонду на основі кошторису доходів і витрат, то їх називають установами в державному секторі. І хоча такі установи, використовуючи належні їм активи, мають право надавати певні послуги на платній основі і отримувати за це певні доходи, основним фінансовим джерелом їх утримання залишаються бюджетні кошти.

Для ефективного використання бюджетних коштів та державного майна, збереження власності держави, сприяння поліпшенню фінансово-господарської діяльності в установах державного сектору здійснюється призначений їм бухгалтерський облік. Відображення операцій, пов'язаних із надходженням і використанням бюджетних коштів, отриманих доходів і виконаних видатків в обліку установ державного сектору ведеться в обов'язковому порядку. Бухгалтерський облік в установах державного сектору є системою контролю над наявністю та рухом бюджетних і позабюджетних коштів, будується на загальноприйнятих принципах, виконує управлінську, інформаційну, контрольну функції та має певні особливості. В Україні триває процес реформування системи обліку та фінансової звітності в державному секторі з урахуванням вимог міжнародних стандартів бухгалтерського обліку для державного сектору шляхом запровадження національних положень

(стандартів) бухгалтерського обліку в державному секторі, розроблених на основі міжнародних стандартів. Останнім часом в бюджетній сфері відбулися значні зміни щодо організації обліку: впроваджено облік за новим планом рахунків, удосконалено облікові реєстри та форми звітності, змінено порядок закриття рахунків та складання звітності і т. ін.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Питання обліку в державному секторі в своїх наукових працях приділяють увагу такі науковці, як: О.А. Андренко, П.Й. Атамас, Ф.Ф. Бутинець, Р.Т. Джога, Т. Канаєва, Н.В. Кравчук, С.О. Левицька, М.Г. Михайлов, В.С. Лен, О.В. Писарчук, Н.М. Позняковська, О.О. Радецька, С.В. Свірко, І.В. Смірнова, В.С. Титикало, В.П. Щур. Проте, разом із досить ретельною пропрацьованістю проблеми з питань обліку в державному секторі, деякі питання носять дискусійного характеру, а в окремих випадках і суперечливість пропонованих підходів, або зовсім не досліджувались. У зв'язку з цим надзвичайної актуальності набуває дана проблематика для дослідження.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Метою статті є поглиблення теоретично-методичних засад обліку в державному секторі та розробка рекомендацій щодо вдосконалення обліку в державному секторі в умовах гармонізації з міжнародними стандартами.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Під терміном "державний сектор" у міжнародній практиці розуміють національні уряди, регіональні органи управління (наприклад, штатів, провінцій, територій),

місцеві (наприклад, міські, районні (селищні) органи управління) та відповідні державні суб'єкти господарювання (наприклад, агентства, правління, комісії, установи та підприємства) [9, с. 34].

Відповідно до Господарського кодексу України [6] до суб'єктів державного сектору економіки належать суб'єкти, які діють на основі лише державної власності, а також суб'єкти, державна частка у статутному фонді яких перевищує п'ятдесят відсотків або складає величину, яка забезпечує державі право вирішального впливу на господарську діяльність цих суб'єктів. Таке тлумачення структури державного сектору конкретизує визначення, що наведено в міжнародних стандартах бухгалтерського обліку для державного сектору, яке підтверджує відповідність розуміння поняття "державний сектор" в Україні міжнародній практиці [16, с. 396].

Відповідно до Бюджетного кодексу України, що прийнятий 8 липня 2010 року та діє з 1 січня 2011 року, бюджетна установа — це орган, заклад чи організація, відповідний статус якої визначено Конституцією України, а також установа чи організація, створена у встановленому порядку органами державної влади або місцевого самоврядування, яка повністю утримується за рахунок бюджету — державного чи місцевого [5]. Установи, що фінансуються з бюджетів різних рівнів, згідно з Положенням про Реєстр неприбуткових установ та організацій, вносяться до Реєстру неприбуткових установ та організацій, що є підставою не бути платником податку на прибуток.

Бюджетні установи є первинною ланкою бюджетної системи країни і беруть участь у виконанні як доходної, так і видаткової частини бюджету відповідно до затвердженого кошторису [7, с. 8]. Специфіка діяльності бюджетних установ (медицина, культура, освіта) та потреба населення в необхідності збільшення кількості та якості їх послуг зумовили таку діяльність цих установ як надання платних послуг, ведення господарської діяльності в межах законодавства [12, с. 12].

П.Й. Атамас наголошує, що "...майже відсутні госпрозрахункові відносини, бюджетні установи не мають статутного капіталу, а всі їх активи є державною власністю" [3, с. 8]. Також П.Й. Атамас зазначає, що до специфічних особливостей бюджетного обліку відносяться: контроль виконання кошторису видатків; роздільний облік касових і фактичних видатків; організацію обліку в розрізі статей бюджетної класифікації; сувору відповідальність обліку і звітності вимогам нормативних документів; галузеву специфіку обліку в установах культури, науки, освіти, охорони здоров'я, управління, оборони і т. ін. [2, с. 6].

Основною відмінністю бюджетних установ від інших неприбуткових організацій є їх повна залежність від бюджетного фінансування, яке здійснюється в рамках Бюджетного кодексу [11, с. 58]. На думку О.О. Радецької, у забезпеченні раціонального та економного використання ресурсів, здійснення заходів щодо бережливого витрачання матеріальних засобів та грошових коштів, дотриманні фінансово-бюджетної дисципліни вирішальну роль відіграє реалізація таких функцій управління, як облік і контроль [17, с. 92].

О.А. Андренко зазначає, що бухгалтерський облік виконання бюджету й кошторисів доходів і видатків

бюджетних установ прийнято називати бюджетним обліком. Бюджетний облік як один з видів бухгалтерського обліку — це процес виявлення, вимірювання, реєстрації, накопичення, узагальнення, зберігання та передачі інформації про виконання бюджету й кошторисів доходів і видатків бюджетних установ [1, с. 12].

Вчені О.В. Писарчук та С.В. Жулій відмічають, що бухгалтерський облік у бюджетних установах — це система контролю за наявністю та рухом бюджетних і позабюджетних коштів, яка будується на загальноприйнятих у міжнародній практиці принципах, виконує управлінську, контрольну та інформаційну функції, але має певні особливості [15, с. 152].

Метою ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності, в т.ч. і в бюджетних установах, є надання користувачам для прийняття рішень повної, правдивої і неупередженої інформації про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів установи [4, с. 6]. Іншої думки, О.А. Андренко, який зазначає, що метою ведення бюджетного обліку є накопичення та надання користувачам для ухвалення рішень інформації про доходи бюджету, витрати, кредитування з урахуванням погашення, фінансування, а також визначення результату виконання бюджету та кошторисів бюджетних установ [1, с. 12].

Бюджетний облік сприяє раціональному розподілу національного доходу на цілі розширеного відтворення і досягненню та підтриманню необхідних пропорцій у розвитку окремих галузей народного господарства, точному виконанню затвердженого бюджету [2, с. 10].

Щодо установ в державному секторі виокремлюють наступні основні завдання бухгалтерського обліку, як: формування повної, достовірної інформації про господарські процеси та результати діяльності установи, організації, необхідної для управління, а також для її використання на макрорівні державою та іншими зацікавленими користувачами; точне, своєчасне і повне відображення господарських операцій із виконання кошторисів бюджетних установ; забезпечення раціонального та ефективного використання коштів бюджетної установи за цільовим призначенням відповідно до затвердженого кошторису; забезпечення повноти і своєчасності проведення інвентаризацій матеріальних цінностей, грошових коштів і розрахунків; забезпечення повноти та достовірності звітності бюджетних установ і організації; забезпечення контролю за наявністю і рухом майна, використання матеріальних і фінансових ресурсів згідно з нормативною базою та затвердженими кошторисами, виконанням зобов'язань; попередження порушень у фінансово-господарській діяльності, виявлення і мобілізація наявних резервів" [14, с. 14].

На думку Ф.Ф. Бутинця предметом бухгалтерського обліку в установах державного сектору є діяльність установи, спрямована на виконання функцій держави [4, с. 7]. Такої ж думки колектив вчених, які вважають, що предметом бухгалтерського обліку в установах державного сектору є фінансово-господарська діяльність, яка спрямована на виконання функцій держави та процес виконання бюджету [13, с. 8]. Вчені М.Г. Михайлов, М.І. Телегунь, О.П. Славкова вважають, що предметом обліку в установах державного сектору є господарські засоби за їх складом та розміщенням, за джерелами їх

формування і призначенням у процесі невиробничого споживання [12, с. 10]. Іншого погляду на визначення предмету бухгалтерського обліку в бюджетній сфері, має В.С. Леня, який розриває його як: "...процес виконання Державного та місцевих бюджетів, який відображає одну із сторін розширеного відтворення і перерозподілу національного доходу" [14, с. 13]. Підтримуючи думку В.С. Леня, О.А. Андренко вважає, що "...предметом бюджетного обліку є засоби державного бюджету й бюджетів всіх рівнів бюджетної системи, а також процес їхнього використання" [1, с. 12].

Предмет обліку в установах державного сектору розкривається через його об'єкти. Ф.Ф. Бутинець [4, с. 7] та колектив вчених [13, с.9] вважають, що об'єкти бухгалтерського обліку в установах державного сектору не відрізняються від об'єктів обліку в інших суб'єктах господарювання. Це означає, що об'єктами обліку є господарські засоби та джерела їх утворення, що забезпечують, і процеси, які складають діяльність бюджетної установи".

Н.В. Кравчук зазначає, що облік в державному секторі відображає виконання бюджету через облік: доходів, видатків, грошових коштів бюджету, фінансування заходів, передбачених і затверджених у бюджеті, фондів, резервів й рахунків, створених у процесі виконання бюджету, касового виконання бюджету й виконання кошторисів видатків бюджетних установ [10, с. 15]. Процес обліку використання фінансових ресурсів бюджетними установами починається з первинного спостереження фактів до вартісного вимірювання обмінних та необмінних операцій бюджетних установ, яке передує поточному групуванню та реєстрації релевантної інформації в обліку й завершує такий обліковий цикл підсумковим узагальненням інформації про факти використання фінансових ресурсів бюджетною установою.

Метод бухгалтерського обліку — це система способів, що забезпечують суцільне, безперервне і взаємопов'язане відображення і узагальнення у грошовій оцінці об'єктів обліку, для контролю за збереженням господарських засобів і забезпечення інформацією, необхідною для управління [13, с.9]. У межах бухгалтерського обліку виконання кошторису як складника національної системи обліку виділяють такі елементи методу: документація, інвентаризація, оцінка, калькуляція, рахунки, подвійний запис, бухгалтерський баланс, звітність.

Облік у бюджетній сфері виконує низку функцій, як загальних для бухгалтерського обліку (інформаційну, контрольну, аналітичну), так і специфічних, які розкривають його сутність, а саме: нагляду за рухом грошових потоків, пов'язаних з виконанням бюджету як за доходами, так і видатками; відображення — рух бюджетних коштів відображається у відповідних документах, на рахунках тощо; узагальнення — всі операції за розрахунками зводяться у баланс доходів і видатків; контролю, яка полягає у контролі надходжень бюджету за їх видами та контролі за видатками бюджету у відповідних галузях, установах і організаціях; управління процесом планування та виконання бюджету [14, с. 14].

Не зважаючи на ряд характерних особливостей бухгалтерський облік установ в державному секторі реалі-

зується з дотриманням загальноприйнятих принципів та визначених практикою діяльності установ, а саме:

— основні: повного висвітлення; автономності; послідовності; безперервності; нарахування та відповідності доходів і витрат; превалювання сутності над формою; єдиного грошового вимірника [8];

— інші: законність; достовірність; дата операції; прийнятність вхідного балансу; істотність; доречність; відкритість; своєчасність; консолідація.

Вчені В.П. Щур та О.В. Щур визначають вимоги до бюджетного обліку: застосування однакових методів для обчислення облікових показників у різних ланках бюджетної системи і за різні звітні періоди; повнота і своєчасність; оперативність; точність і об'єктивність; ясність і доступність; економічність та раціональність [21].

Одним із основних завдань обліку в установах державного сектору є надання інформації користувачам. Інформація бухгалтерського обліку установ в державному секторі є базою для прийняття рішень її користувачами, якими є розпорядники грошових коштів вищих рівнів, органи Державного казначейства України та ніші органи державної і місцевої влади, громадськість, працівники та керівництво бюджетної установи" [4, с. 7]. Отже, користувачі облікової інформації умовно поділяються на внутрішніх та зовнішніх. Н.В.Кравчук вважає, що "...користувачі облікової інформації бюджетних установ поділяються на: внутрішніх (управлінський персонал установи; працівники установи) та зовнішні (партнери установи; вищепоставлені організації та установи; фінансові аналітики та радники; громадськість)" [10, с. 15].

Таким чином, значення бюджетного обліку полягає в тому, що: служить засобом, що дозволяє здійснювати управління процесом виконання бюджетів; забезпечує бюджетне планування, наукове обґрунтування основних напрямків бюджетної політики, прогнозів і планів; дані бюджетного обліку використовуються для аналізу і оцінки результатів виконання бюджетів та ефективності використання бюджетних коштів, виявлення негативних і позитивних чинників використання бюджетних коштів; використовується як інструмент контролю за виконанням бюджетного законодавства [19, с. 264]. Також В.С. Тикало зазначає, що бухгалтерський облік у бюджетних установах забезпечує систематичний контроль за виконанням кошторисів доходів та видатків установ, стан розрахунків із підприємствами, організаціями і установами, використання матеріальних і грошових ресурсів та їх збереженням, сприяє поліпшенню фінансово-господарської діяльності та розвитку соціальної сфери установ [20, с. 370].

Облік у бюджетній сфері у житті держави відіграє значну роль, оскільки по-перше, він є інструментом, що дає змогу здійснювати керівництво процесом виконання бюджету, сприяє дотриманню фінансової дисципліни і режиму економії в витрачанні бюджетних коштів, виявленню додаткових доходів бюджету, що забезпечує виконання бюджетом його основної функції, а саме, раціонального розподілу і перерозподілу національного доходу і дотримання необхідних пропорцій в розвитку суспільства.

По-друге, важливу роль облік у бюджетній сфері також відіграє в бюджетному плануванні. Так, дані про виконання бюджету за поточний та попередні роки є базою для складання бюджету на наступний рік, а тому від достовірності цих даних залежить якість бюджету, як основного фінансового плану держави.

По-третє, йому належить особлива роль в розвитку фінансової науки, тому що результати будь-якого дослідження мають практичну цінність лише тоді, коли вони спираються на реальні факти економічної дійсності, на повну та достовірну економічну інформацію [14, с. 13—14].

Місце і роль бухгалтерського обліку в секторі загального державного управління ідентифікується на: мегаекономічному рівні як елементу міжнародного комплексу "Бухгалтерський облік в державному секторі"; макроекономічному рівні як складової національної системи бухгалтерського обліку, елементу фінансового управління бюджетною системою, інструменту виконання Державного та місцевих бюджетів країни, інструменту інформаційного забезпечення управління державними фінансами країни, економічного засобу забезпечення конституційно закріплених гарантій громадян України, засобу захисту прав держави як прав власника бюджетних установ; мікроекономічному рівні як елементу фінансового управління бюджетними установами; засобу захисту прав споживачів продуктів діяльності бюджетних установ; засобу захисту прав персоналу бюджетних установ; елементу фінансового управління державним і комунальними секторами економіки України в частині бюджетних установ як їх суб'єктів; засобу захисту прав юридичних і фізичних осіб — платників податків [18, с. 57—58].

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Отже, підсумовуючи вищесказане, можна вважати, що бухгалтерський облік в установах державного сектору є впорядкованою системою збирання, реєстрації й узагальнення інформації про склад засобів, джерел фінансування та зобов'язань установи, фінансових процесів за допомогою суцільного, безперервного й документального обліку всіх господарських операцій, що відображають господарську діяльність установи. А також це система, яка через свої показники та звітність надає необхідний масив інформації внутрішнім та зовнішнім користувачам для прийняття виважено-ефективних управлінських рішень. Подальші дослідження спрямовані на відображенні об'єктів в системі обліку та внесення рекомендацій щодо їх використання у практиці облікового процесу установ в державному секторі.

Література:

1. Андренко О. А. Облік у бюджетних установах: конспект лекцій. Харків: ХНАМГ, 2012. 108 с.
2. Атамас П. Й. Основи обліку в бюджетних організаціях: навч. посіб. Київ: Центр навч. л-ри, 2005. 288 с.
3. Атамас П. Й. Основи обліку в бюджетних організаціях: навч. посіб. Київ: Центр навч. л-ри, 2003. 284 с.
4. Бутинець Ф. Ф. Бухгалтерський облік у бюджетних установах: навч. посіб. Житомир: ПП "Рута", 2004. 448 с.

5. Бюджетний кодекс України; Закон України від 08.07.2010 р. №2456-VI. Відомості Верховної Ради України. 2010. № 50—51. Ст. 572

6. Господарський кодекс України; Закон України від 16.01.2003 р. № 436-IV. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 18—22. Ст. 144

7. Джога Р. Т., Сінельник Л. М., Дунаєва М. В. Облік у бюджетних установах: підручник. / за ред. Р. Т. Джога. Київ: КНЕУ, 2006. 480 с.

8. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні; Закон України від 16.07.1999 року № 996-XIV. Дата оновлення: 10.08.2022. — URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (дата звернення: 23.05.2023).

9. Канаєва Т., Шевенко С. Стан і перспективи розвитку обліку в державному секторі України. Вісник Київського національного торговельно-економічного університету. 2010. № 5. С. 33—40.

10. Кравчук Н. В. Облік в бюджетних установах: опорний конспект лекцій. Тернопіль: ТНТУ імені І. Пулюя, 2019. 235 с.

11. Левицька С. О. Облік та аналіз діяльності бюджетних установ: монографія. Рівне: УДУВГП, 2004. 233 с.

12. Михайлов М. Г., Телегунь М. І., Славкова О. П. Бухгалтерський облік у бюджетних установах: навч. посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2011. 384 с.

13. Облік і звітність у бюджетних установах: навч. посіб. / Г. Г. Матвеева та ін. Київ: Аграрна освіта, 2013. 412 с.

14. Облік у бюджетних установах: навчальний посібник. / за ред.: В. С. Леня. Чернігів: Десна Поліграф, 2016. 560 с.

15. Писарчук О. В., Жулій С. В. Послідовність формування облікової політики бюджетної установи. Вісник СумДУ. 2011. № 3. С. 151—156.

16. Позняковська Н. М. Проблеми та перспективи реформування бухгалтерського обліку у державному секторі. Вісн. нац. унту водного госп-ва та природокористування. 2009. № 2. С. 396—403.

17. Радецька О. О. Особливості обліку та контролю в бюджетних установах. Вісник Хмельницького національного університету. 2013. №3. Т.1. С. 92—94.

18. Свірко С. В. Реформування бухгалтерського обліку бюджетних установ в Україні. Проблеми формування ринкової економіки. 2017. Спецвипуск. С.55—59.

19. Смірнова І. В. Бюджетний облік як складова системи господарського обліку. Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. 2009. Вип. 16. Ч. II. С. 259—265.

20. Титикало В. С. Роль бухгалтерського обліку та звітності в управлінні бюджетною установою. Фінанси, облік і аудит. 2011. Вип. 18. С. 369—380.

21. Щур В. П., Щур О. В. Місце бюджетного обліку в системі господарського обліку, його особливості, завдання, значення та вимоги до нього. Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. 2005. № 7. Ч. I. С. 282—288.

References:

1. Andrenko, O.A. (2012), *Konspekt lektсий z kursu "Oblik u biudzhetykh ustanovakh"* [Synopsis of lectures

on the course "Accounting in budget institutions"], KHNAMG, Kharkiv, Ukraine.

2. Atamas, P.J. (2005), *Osnovy obliku v biudzhetykh orhanizatsiakh: navch. posib.* [Basics of accounting in budget organizations], Tsentr navch. l-ry, Kyiv, Ukraine.

3. Atamas, P.J. (2003), *Osnovy obliku v biudzhetykh orhanizatsiakh: navch. posib.* [Basics of accounting in budget organizations], Tsentr navch. l-ry, Kyiv, Ukraine.

4. Butynets', F.F. (2004), *Bukhhalters'kyj oblik u biudzhetykh ustanovakh: navchal'nyj posibnyk* [Accounting in budgetary institutions], PP "Ruta", Zhytomyr, Ukraine.

5. The Verkhovna Rada of Ukraine (2010), "Budget code of Ukraine", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text> (Accessed 10 May 2023).

6. The Verkhovna Rada of Ukraine (2003), "Economic code of Ukraine", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text> (Accessed 10 May 2023).

7. Dzhoha, R.T. (2006), *Oblik u biudzhetykh ustanovakh: pidruchnyk* [Accounting in budgetary institutions], KNEU, Kyiv, Ukraine.

8. The Verkhovna Rada of Ukraine (1999), The Law of Ukraine "About accounting and financial reporting in Ukraine", available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (Accessed 10 May 2023).

9. Kanaeva, T. and Shevchenko, S. (2010), "State and prospects of the development of accounting in the public sector of Ukraine", *Visnyk Kyivs'koho natsional'noho torhovel'no-ekonomichnoho universytetu*, Vol. 5, pp. 33—40.

10. Kravchuk, N.V. (2019), *Opornyj konspekt leksij iz dystsypliny "Oblik v biudzhetykh ustanovakh" dlia bakalavriv spetsial'nosti 071 "Oblik i opodatkuvannia"* [Reference summary of lectures on the discipline "Accounting in budgetary institutions" for bachelors of the specialty 071 "Accounting and taxation"], TNTU named after I.Pulyuy, Ternopil, Ukraine.

11. Levyts'ka, S.O. (2004), *Oblik ta analiz diial'nosti biudzhetykh ustanov: monohrafiia* [Accounting and analysis of the activities of budget institutions], UDUVGP, Rivne, Ukraine.

12. Mykhaylov, M.G., Telegun, M.I. and Slavkova, O.P. (2011), *Bukhhalters'kyj oblik u biudzhetykh ustanovakh: navch. posibnyk* [Accounting in budgetary institutions], Tsentr uchbovoi literatury, Kyiv, Ukraine.

13. Matveeva, H.G., Derikova, S.D., Bilichenko, O.O., Nechitaylo, M.Y. and Ryzhman, L.D. (2013), *Oblik i zvitnist' u biudzhetykh ustanovakh: navch. posib.* [Accounting and reporting in budget institutions], Ahrarna osvita, Kyiv, Ukraine.

14. Len, V.S. (2016), *Oblik u biudzhetykh ustanovakh: navchal'nyj posibnyk* [Accounting in budgetary institutions], Desna Polihraf, Chernihiv, Ukraine.

15. Picarchuk, O. and Zhuliy, S. (2011), "The sequence of formation the accounting policy of the budgetary institutions", *Visnyk SumDU*, Vol. 3, pp. 151—156.

16. Poznyakovska, N. (2009), "Problems and prospects of accounting reform in the public sector", *Visn. nats. untu vodnoho hosp-va ta pryrodokorystuvannia*, Vol. 2, pp. 396—403.

17. Radetzky, O. (2013), "Features accounting and control in budget institutions", *Visnyk Khmel'nyts'koho natsional'noho universytetu*, Vol. 3, no. 1, pp.92—94.

18. Svirko, S. (2017), "Reforming the accounting of budget institutions in Ukraine", *Problemy formuvannia rynkovoï ekonomiky*, Special issue, pp. 55—59.

19. Smirnova, I. (2009), "Budgetary account as constituent of the system of economic account", *Naukovi pratsi Kirovohrads'koho natsional'noho tekhnichnoho universytetu*, Vol 16, no. II, pp. 259—265.

20. Titikalo, V. (2011), "The role of accounting and reporting in the management of a budget institution", *Finansy, oblik i audit*, Vol. 18, pp. 369—380.

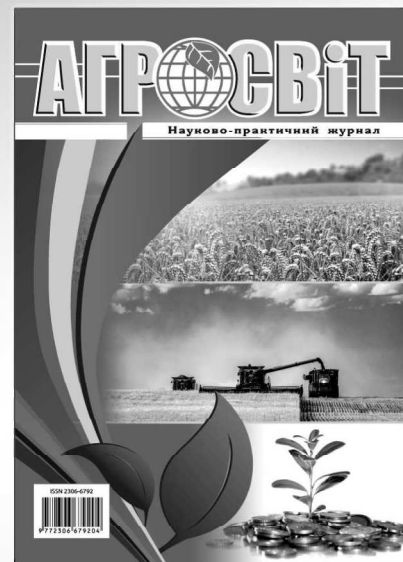
21. Shchur, V. and Shchur, O. (2005), "The place of budget accounting in the economic accounting system, its features, tasks, significance and requirements for it", *Naukovi pratsi Kirovohrads'koho natsional'noho tekhnichnoho universytetu*, Vol. 7, no. I, pp. 282—288.

Стаття надійшла до редакції 22.05.2023 р.

АГРОСВІТ

<https://nauka.com.ua>

Передплатний індекс: 23847

Виходить 24 рази на рік

**Журнал включено до переліку
наукових фахових видань України
з ЕКОНОМІЧНИХ НАУК (Категорія «Б»)**

Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292